
Nacionalna konferenca Bralna pismenost v Sloveniji in Evropi

25. in 26. oktober 2011

Kongresni center na Brdu pri Kranju

Bralne strategije in razvijanje bralne pismenosti
mag. Vineta Eržen

Povzetek predstavitve

- Uvod - utemeljitev izbire teme.
 - Predstavitev ugotovitev raziskave dejavnikov, ki vplivajo na uspešnost branja naših učencev – bralcev.
 - Izzivi za prakso.
-

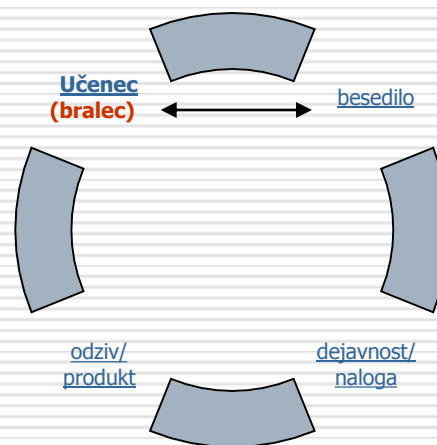
Uvod

- Utemeljitev izbire teme.
- Opredelitev pojmov branje, namen branja, bralne strategije in strateški bralec: strateški bralec je samostojen, fleksibilen, učinkovit bralec, ki za različne namene in cilje branja zavestno izbira in uporablja tudi različne [strategije](#), npr.:
 - predvidevanje ustreznih korakov v skladu z namenom branja,
 - pred/ogled besedila,
 - napovedovanje vsebine besedila/delov besedila,
 - preverjanje/ugotavljanje pravilnosti napovedi,
 - zastavljanje vprašanj o besedilu,
 - iskanje odgovorov na zastavljena vprašanja,
 - povezovanje vsebine besedila s predznanjem,
 - povzemanje itn.

Vir: Grabe, W. in Stoller, F. (2002, str. 83)

Dejavniki, ki vplivajo na uspešnost branja naših učencev - bralcev

Pomen interakcije med dejavniki
oz. pomen njihovega medsebojnega vplivanja, zaradi katerega je težko ločevati, na primer, med vplivom naloge in vplivom besedila.

Raziskava o vplivu besedil, nalog in vprašanj na miselne procese učencev – bralcev

Cilji raziskave:

- ugotoviti ozadje rezultatov preverjanja bralne zmožnosti,
- spodbuditi konstruktivni dialog med učiteljem in učencem o bralnih dosežkih in bralnem procesu in
- izboljšati učinkovitost lastnih strategij poučevanja in bralnih strategij učencev.

Raziskava je bila izvedena v prvih in drugih letnikih gimnazije. Vključenih je bilo 175 dijakov petih slovenskih gimnazij. V eni šolski uri so dijaki prebrali tri besedila v angleščini in odgovorili na vprašanja, ki so preverjala njihovo zmožnost bralnega razumevanja. Dijaki so izpolnili tudi anketni vprašalnik, ki se je navezoval na posamezno nalogo. Vprašanja v anketnem vprašalniku so dijake spodbudila tudi k razmisleku o tem, v katera od vprašanj v preizkusu so vložili največ in v katera najmanj truda, in k izražanju svojega odnosa do prebranih besedil. (Eržen, V. 2009.)

Besedila in dejavnosti

A

Učenci preberejo besedilo *Gladstonov energijski zajtrk* (*Gladstone's power breakfast*) in **izberejo ustrezen odgovor** (T/F/NG).

B

Učenci preberejo besedilo o komercializaciji, ki jo prinašajo filmi, posneti po zgodbi o Harryju Potterju (*Is the merchandising driven by the Harry Potter film in danger of spoiling the magic of the story for children?*), in v **dveh stavkih (v slovenščini ali angleščini) povzamejo** bistvo sporočila.

C

Učenci preberejo kratek odlomek iz mladinskega romana *Vas ob morju* (*The Village By The Sea*) in **odgovorijo (s kratkimi odgovori)** na zastavljena vprašanja.

Vir: Eržen, V. 2009.

Anketni vprašalnik (izbrani primeri vprašanj)

Da bi ugotovili, kakšne miselne procese spodbujajo posamezna vprašanja, so bili z anketnim vprašalnikom zbrani odgovori dijakov na vprašanja

- o tem, pri katerih vprašanjih je bilo potrebno poglobljeno in celostno branje besedila, pri katerih pa so lahko na vprašanja odgovorili z manj truda (npr. *Za izpolnitev katere od nalog /vprašanj si moral/-a natančno prebrati večji del besedila?*) in
 - o njihovem doživljanju besedil/odnosu do prebranih besedil (npr. *Katero od prebranih besedil se ti zdi najbolj/najmanj zanimivo?*).
-

Rezultati analize odgovorov na vprašanje *Katero od vprašanj je zahtevalo največ 'mislne' napora?*
(Deleži odg. v %)

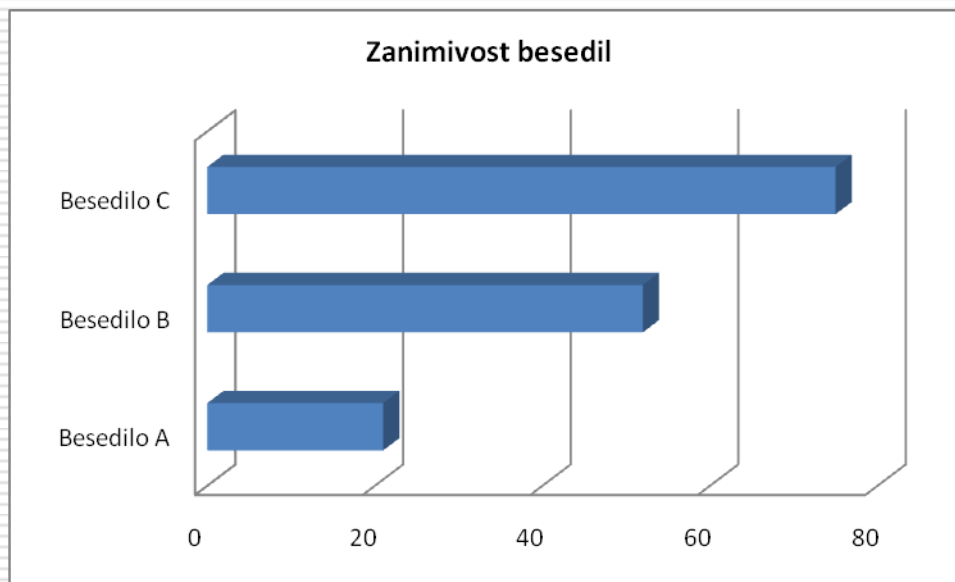
□ Naloga A

- 1. 12,5
- 2. 26,2**
- 3. 17,9
- 4. 18,5
- 5. 11,3

□ Naloga C

- 1. 7,3
 - 2. 3,3
 - 3. 9,3
 - 4. 23,2**
 - 5. 24,5**
 - 6. 0,0
-

Katero od prebranih besedil je bilo za večino bralcev najbolj zanimivo?

Zanimivost besedila

Na vprašanje, katero besedilo se jim zdi najbolj zanimivo, je odgovorilo 148 od 175 dijakov.

- ❑ Odlomek iz knjige *The Village By the Sea* je bil najbolj zanimiv za **75** (49,3 %) od 152 dijakov.
 - ❑ Besedilo o komercializaciji, ki jo prinašajo filmi, posneti po zgodbi o Harryju Potterju, je bilo najbolj zanimivo za **52** od 148 dijakov (34,23 %),
 - ❑ Besedilo *Gladstone's power breakfast* (Gadstonstov energijski zajtrk) je bilo najbolj zanimivo za **21** od 148 dijakov (13,8 %).
-

Ugotovitve raziskave

Niti dva bralca ne pristopata k besedilu oz. ga ne razumeta in procesirata na enak način!

Izzivi za prakso

- Poleg vprašanja *Kaj in koliko učenci preberejo?* je v vsakdanjo šolsko prakso pomembno nenehno vključevanje vprašanja *Kako učenci berejo?*;
 - vključevanje učencev v raziskovanje lastne bralne zmožnosti omogoča konstruktivno sodelovanje med učenci in učitelji;
 - omogočanje priložnosti za razvijanje samostojnega, fleksibilnega in strateškega bralca;
 - vztrajno ozaveščanje pomena poznavanja bralnih strategij (npr. za spodbujanje globljih miselnih procesov vseh učencev - bralcev);
 - spoznavanje in upoštevanje individualnih razlik učencev;
 - omogočanje izbirnosti in raznolikosti dejavnosti, besedil itn;
 - pomen odmerjenega časa za razmislek in razpravo in
 - poudarek na kakovosti pred količino.
-

Viri

Alderson, J. C. 2000. *Assessing Reading*. Cambridge: CUP.

Desai, A. 1982. *The Village by the Sea*. London: William Heinemann Ltd.

Eržen, V. 2009. *Preizkusi znanja angleščine in pokazatelji njihove težavnosti*.

Magistrsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta.

Grabe, W. in Stoller, F. 2002. *Teaching and Researching Reading*. Pearson Education. Teach. New York: Basic Books.

Grosman, M. 2008. Pismenost za medkulturni dialog. *Vzgoja in izobraževanje*, 39 (2), str. 4–11.

Rowntree, D. (1988). *Learn how to study: A realistic approach* (3rd ed.). London: Macdonald and Co. Ltd.

Konec prezentace

Hvala za pozornost.
